

Jakelun mukaan

Pyyntö 10.8.2024, täydennys 16.8.2024 ja 18.9.2024

YVA-menettelyn soveltamistarve yksittäistapauksessa, Hiilinevan aurinkovoimapuisto, Simo

Hankkeesta vastaava

Hiilinevan Aurinkopuisto Oy
Rantakatu 3
90100 Oulu

Hankkeesta vastaavan edustaja

CFE Finland Oy
Siilotie 1 C 1
90520 Oulu

Asia

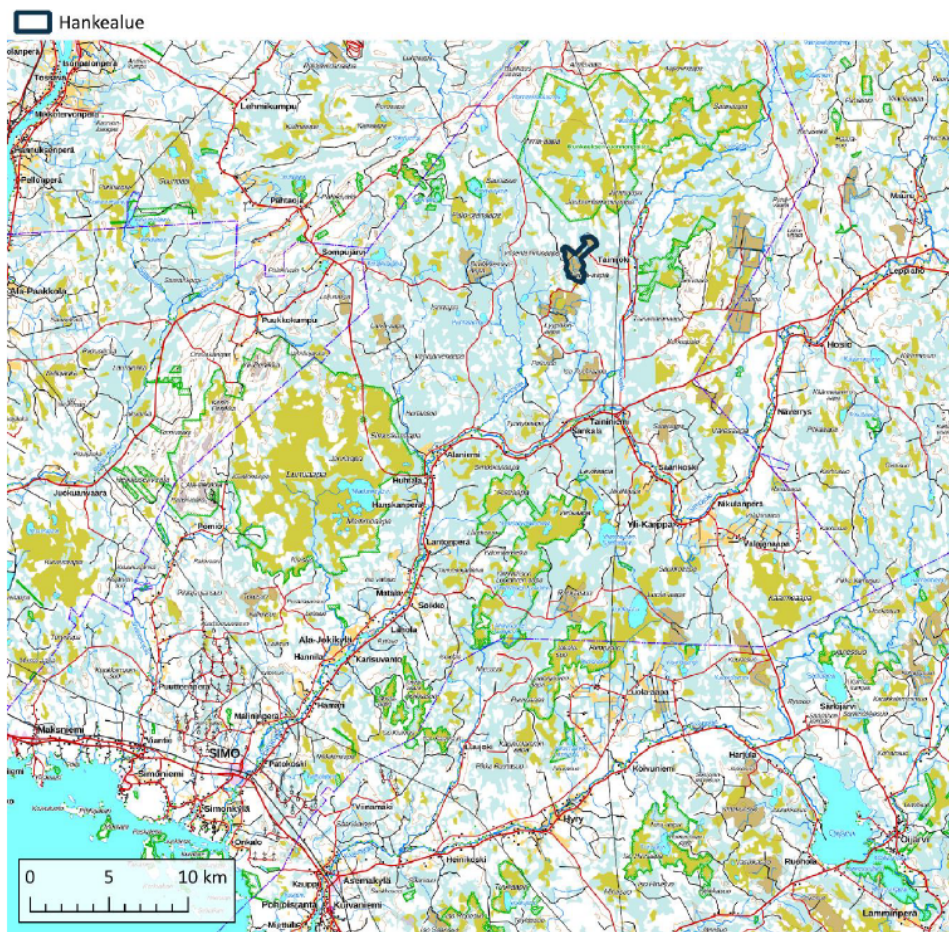
Hiilinevan Aurinkopuisto Oy on pyytänyt Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus) päätöstä siitä, edellyttääkö Hiilinevan 264,9 hehtaarin laajuinen aurinkovoimapuistohanke, jonka teho on 150 MWp, ja johon kuuluu noin kilometrin mittainen 400 kV:n voimajohto, ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA-menettelyä). Lapin ELY-keskus teki pyynnön asiakirjojen täydentämiseksi 25.9.2024. Hankkeesta vastaava toimitti täydennysasiakirjat 25.11.2024.

Hankkeesta vastaavan toimittamat tiedot

Hankkeen kuvaus

Aurinkovoimala-alue sijaitsee Latva-aavan käytöstä poistetulla turvetuotantoalueella, noin 37 kilometriä Simon kuntakeskuksesta koilliseen (kuva 1). Aurinkovoimahankkeen kokonaisteho on noin 150 MWp. Aurinkovoimala-alueen laajuus on 265 hehtaaria, josta säästettäviä alueita on 89,5 hehtaaria. Hankkeessa aurinkovoimatoiminnan vuoksi muutettavia alueita on noin 175,6 hehtaaria. Muutettavasta alueesta noin 31 ha on puustoista aluetta, joka on harvennettua tai ojitettua. 6,7 ha puustoisia alueita säästetään. Alueelle säästetään noin 50,3 hehtaarin laajuiset kosteikot. Kosteikkoalueita hävitetään noin 9,3 ha, jotka menevät osittain päällekkäin niittyjen kanssa. Luhtamaisia turvemaita tai niittyjä hävitetään noin 92,1 ha ja säästetään noin 17,1 ha. Suomalaisia alueita hävitetään yhteensä noin 43 ha ja säästetään noin 2,6 ha.

14.3.2025

Kuva 1: Hankealueen sijainti Simon kunnassa.

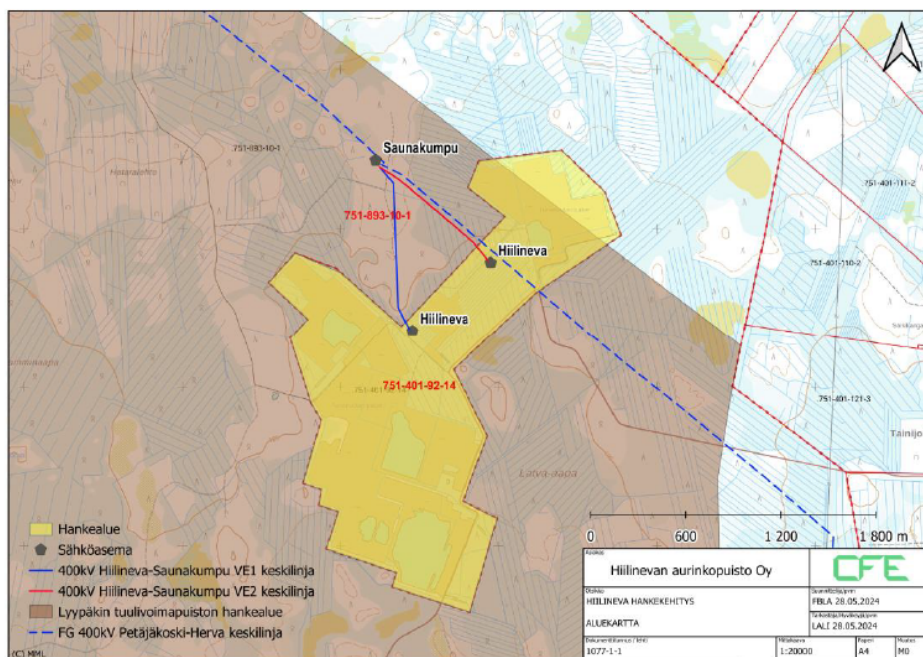
Aurinkovoimala koostuu aurinkopaneeliyksiköistä, inverttereistä, muuntamorakenteista, telineistä, perustuksista ja sähköasemasta. Yhdessä paneeliyksikössä on useita moduuleja, jotka on kiinnitetty teräsrakenteisiin telineisiin. Yksiköiden pituus vaihtelee 25–40 metrin välillä ja ne voidaan asentaa peräkkäin ja riviin. Paneelirivistöjen väli on 5–8 metriä. Aurinkopaneelit asennetaan tyypillisesti 24–45 asteen kallistuskulmaan. Aurinkopaneelit asennetaan telineisiin, jotka kiinnitetään maassa oleviin perustuksiin, jotka on paalutettu. Aurinkopaneelirakenteet tulevat peittämään noin 40 ha. Paneelien takareuna on korkeimmillaan 3–3,5 m ja etureuna on 0,8 m korkeudessa maanpinnasta.

Paneelien ja muuntamoiden perustukset tehdään pääosin paaluperustuksina, joiden tarkka toteutus määräytyy maaperän mukaan. Suolla käytetään puu- tai teräspaaluja, jotka lyödään maahan turvekerroksen läpi kantavaan maakerrokseen asti. Paalutukset tehdään leveätelaisella konekalustolla. Tarvittaessa perustuksia vahvistetaan vaakasuuntaisilla rakenteilla tai ankkuroinneilla.

Aurinkovoimala kytketään valtakunnanverkkoon Fingrid Oyj:n suunnitteilla olevan Saunakummun sähköaseman kautta (kuva 2). Sähkönsiirto sähköasemalle toteutetaan 400 kV:n voimajohdolla, jolle on 0,8 km tai 1 km reittivaihtoehto. Voimajohdon pylväävät ovat harustettuja teräsristikkopylväitä ja isoimmissa kulmissa vapaasti seisovia

14.3.2025

teräsristikkopylväitä. Pylväiden keskimääräinen korkeus on noin 30 m ja jänneväli 380 m. Voimajohdon tilantarve on omassa johtokäytävässä 65 m (45 m johtoaukea + 10 m reunavyöhyke molemmin puolin) ja Fingridin tulevan Petäjäskoski–Herva 400 kV:n voimajohdon rinnalla noin 47,5 m.

Kuva 2: Aurinkovoimala-alueen, sähköaseman vaihtoehtojen ja voimajohtovaihtoehtojen sijainti Latva-aavalla.

Aurinkovoimalan oma sähköasema sijoittuu aurinkovoima-alueen länsiosaan. Aurinkovoima-alueen eri osien välinen sähkönsiirto toteutetaan maakaapeleina. Sisäiseen sähkönsiirtoon tarvittavat maakaapelit asennetaan pääsääntöisesti huoltoteiden läheisyyteen kaapeliojiin. Johtoreittien suunnittelussa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan olemassa olevia maastokäytäviä, kuten teitä ja voimajohtolinjoja.

Hankkeeseen sisältyvät myös tiestö sekä varasto- ja kasauskentät. Alueella on valmiina noin 4,7 km yksityisteitä ja ajouria. Uusia huoltoteitä rakennetaan enintään 12 km. Huoltotiet ovat leveydeltään 5 m ja oijen kanssa noin 9–10 m. Tieverkosto kulkee pääsääntöisesti itä-länsisuunnassa, ja teiden välinen etäisyys on 250–300 m. Tiet rakennetaan suoalueilla geoverkkojen avulla, ja massanvaihtoja tehdään vain, jos geoverkko ei riitä kantavuuteen. Geoverkon päälle rakennetaan tie sopivasta kiviaineksesta. Hankkeen tiestön, kasauskentän ja sähköaseman kokonaiskiviaineksen tarve on noin 85 000 tonnia. Lähin luvitettu sopivan maa-aineksen ottopaikka on Simon Kiimakallion kallioalueella, noin 57 km kuljetusmatkan päässä.

Hankkeeseen sisältyy mahdollinen energian varastointijärjestelmä (BESS, Battery Energy Storage System). Akusto sijoitetaan aurinkovoimalan sähköaseman

14.3.2025

läheisyyteen. Akusto koostuu useista moduulirakenteisista litiumioniakkuyksiköistä, jotka asennetaan suojattuihin kontteihin.

Alueella olemassa olevia kosteikkoja ei pääsääntöisesti tyhjennetä, eikä pohjapatoja pureta. Hankkeen tarvitsema alueen kuivatus- ja vesienkäsittelytarve on ojen tukkiminen rakennettavalla alueella. Rakennettavalla alueella kaivetaan lisäksi uomia. Kuivatusvesi ohjataan olemassa oleville kosteikoille. Alueelle aiemmin tehdyssä kosteikkosuunnitelmassa esitettyjä valtaojia käytetään veden ohjaamiseen.

Aurinkovoimala-aluetta ei aidata. Huoltotoimenpiteet tehdään kevyillä maastoajoneuvoilla, kuten mönkijöillä.

Toiminnan päättyessä aurinkovoimaoperaattori ennallistaa alueen alkuperäiseen tilaan. Kaikki maanpäälliset rakenteet puretaan. Paneelien paalutukset ja kaapeloinnit poistetaan. Puretut paneelit voidaan myydä jälkimarkkinoilla tai ne osittain kierrätetään tai uusiokäytetään ja loput sijoitetaan asianmukaisesti.

Hankkeen sijainti

Hanke sijaitsee Simon kunnassa, noin 37 kilometriä Simon kuntakeskuksesta koilliseen. Aurinkovoimala-alue on pääosin entistä ojitettua, puutonta turvetuotantoaluetta. Aurinkovoimala-alueen lähiympäristössä on ojitettuja monikäyttömetsiä, joissa on myös soistuneita alueita. Alueella ja vieressä on metsäautoteitä. Hanke sijaitsee Länsi-Lapin maakuntakaavassa osin maa- ja metsätalousvaltaisella alueella ja pääosin turpeentuotantoalueella. Aurinkovoimala-alueella tai sen läheisyydessä ei ole voimassa olevaa yleis- tai asemakaavaa.

Lähin suojeltu alue on Runkauksen Natura 2000 -alue ja luonnonpuisto hankealueen pohjoispuolella noin yhden kilometrin etäisyydellä. Alueen suojeluperusteena on luontodirektiivi (SAC-alue). Lähin lintudirektiivin perusteella suojeltu SPA-alue on Kuivasjärven Natura 2000 -alue (SAC ja SPA) noin kuusi kilometriä luoteeseen. Runkaus-Saariaapa-Tainijärvet sekä Kuivasjärvi ovat molemmat myös kansainvälisesti tärkeitä lintualueita (IBA) ja ensimmäinen myös kansallisesti tärkeä FINIBA-alue. Lisäksi hanketoiminnan vesistövaikutusten osalta huomion arvoinen Natura 2000 -alue on Simojoen pääuomassa sijaitseva Simojoki (SAC), joka sijaitsee yli kahdeksan kilometrin etäisyydellä hankealueesta etelään. Muita lähialueen suojelualueita on neljän yksityisomistuksessa olevan YSA-alueen kokonaisuus – Pirttimaan suojelualue, Jaakonsuo, Sänkinpohjan luonnonsuojelualue ja Hietakaarron luonnonsuojelualue – noin kolmen kilometrin päässä hankealueesta itään.

Suurin osa aurinkovoima-alueesta on lajistoltaan köyhää turvemaata, jota ympäröivät avoimet niitty- ja kosteikkoympäristöt. Nämä alueet muistuttavat luhtamaisia niittyjä, ja niiden kasvillisuus koostuu valtaosin heinäkasveista. Puustomaisten alueiden metsät ovat lajistonsa perusteella lehtomaisia ja tuoreita kankaita, ja niistä suurin osa on harvennettu vuonna 2020. Alueilla ei havaittu EU:n luontodirektiivin liitteen IV kasvilajeja, uhanalaisia kasvilajeja tai uhanalaisia luontotyyppisiä, luonnonsuojelulain luontotyyppisiä tai metsälain erityisen arvokkaita elinympäristöjä.

14.3.2025

Hankealueella on kartoitettu päiväpetolintuja, metsäkanalintuja sekä pesimälinnustoa. Hankealueelta tehtiin havaintoja ko. lajistosta ja myös uhanlaisista lajeista. Hankealue ei ole lintujen päämuuttoreitillä. Alueella on kartoituksissa havaittu yksi noin 50 yksilön metsähanhiparvi. Hankkeen sijaintia suuren uhanalaisen petolinnun reviirillä ei ole selvitetty. Hankkeen lähialueelta on kolme havaintoa kyseisestä lajista pidemmällä aikavälillä.

Alue on viitasammakolle potentiaalista esiintymisaluetta. Viitasammakkokartoitus on tehty kutuaikaan nähden liian myöhään, eikä havaintoja viitasammakon kudusta tehty, mutta alueella havaittiin viitasammakkoyksilöitä. Aurinkovoimala-alueella on viitasammakon lisääntymiselle soveltuvia kutupaikkoja mm. alueen reuna- ja sarkaojissa sekä suurilla kosteikkoalueilla, mutta niiden tarkempaa karttarajausta ei voi tehdä vaillinaisen tiedon valossa. Aurinkovoimala-alueella ei havaittu merkkejä liito-oravasta tai lepakoista.

Aurinkovoimala-alueen maaperä on pääosin turvekerrosta, soistumia ja sekalaisia maalajeja. Aurinkovoimala-alueella on tehty maaperätutkimus, jonka perusteella lähes koko alueella on 0,7–1,8 metriä paksu turvekerros, ja sen alla tukeva hiekkakerros. Happamien sulfaattimaiden esiintymistodennäköisyys alueella on pieni ja ainoassa aurinkovoimala-alueella sijaitsevassa GTK:n kartoituspisteessä ei ole hapanta sulfaattimaata.

Aurinkovoimala-alueen vedet virtaavat ojien kautta etelään Vähä-Tainijokeen ja edelleen Simojokeen ja Perämereen. Hankealueen ympäristössä on runsaasti ojituksia ja lähialueella on lampia. Vähä-Tainijoen ja Simojoen ekologinen tila on hyvä, mutta Perämeren rannikkoveden ekologinen tila on välttävä.

Aurinkovoimala-alueella ei ole luokiteltuja pohjavesialueita. Lähimmät pohjavesialueet esiintyvät luoteessa yli kuuden kilometrin päässä. Simojoen pääuoman penkereillä, sillä osuudella, jossa aurinkovoimala-alueelta poistuvat vedet laskevat, on kaksi pientä pohjavesialuetta.

Hankealueen läheisyydessä ei sijaitse valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä tai valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Lähin maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö (Simojokivarren kulttuurimaisemat) ja siihen kuuluvat maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (Alaniemi ja Ylikärppä) sijaitsevat Simojoen varrella 8–15 kilometriä hankealueesta etelään. Lähin rakennetun kulttuuriympäristön kohde sijaitsee yli 2,5 kilometrin päässä idässä Tainijoen varrella. Tornionlaakson museon mukaan ko. kiinteistöllä ei ole rakennuskantaa. Aurinkovoimala-alueella, sen läheisyydessä tai suunnitelluilla voimajohtoreiteillä ei ole muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä.

Lähimmät asuinkäytössä olevat kiinteistöt ja vapaa-ajan kiinteistöt sijaitsevat Tainijoen varrella 2–5 kilometrin etäisyydellä aurinkovoimala-alueesta itään. Viiden kilometrin säteellä aurinkovoimala-alueen rajasta sijaitsee yhdeksän asuinkäytössä olevaa ja 23

14.3.2025

vapaa-ajan kiinteistöä sekä yksi aurinkovoimala-alueesta länteen sijaitseva eräkämpä. Hankealueen lähistöllä ei ole tiheään asuttuja alueita.

Koska aurinkovoimala-alue on vähäpuustoista, ja se on sulan maan aikaan enimmäkseen veden alla, sillä ei oleteta olevan merkittävää virkistyskäyttöä. Aurinkovoimala-alueen ympäristöön on osoitettu maakuntakaavassa kaksi moottorikelkkareittiä.

Hanke sijaitsee Isosydänmaan paliskunnan alueella. Aurinkovoimala-alueen eteläosan merkitys laidunalueena ei nykyisen vesitalouden takia ole todennäköisesti merkittävä. Kosteikkoja ympäröi laajat niittyalueet ja alueella on edelleen paikoitellen paljasta turvemaata. Alueella esiintyy myös harvennettuja puustoisempia alueita sekä suomalaisia, hiljalleen metsittyviä alueita. Kosteikkoalueita ja turvemaata lukuun ottamatta luhtamaiset niityt, puustoiset alueet sekä suomalaiset alueet voivat soveltua porojen laidunalueeksi. Hankkeesta vastaavalle toimitetun paliskunnan lausunnon mukaan alue on poronhoidolle tärkeä ja hanke sijoittuu poronhoidon keskeisille kevät- ja kesälaidunalueille Runkauksen luonnonpuiston läheisyyteen. Keväällä porot menevät hankealueelle ja ympäristöön vasomaan, kesällä porot syövät alueella ja pitävät rakkää, syksyn ja talvella laiduntavat alueella ja lähiympäristössä.

Hanke sijaitsee lähes kokonaan Metsähallituksen Lyypäkin tuulivoimapuiston suunnittelualueella. Alueen läpi on luode-kaakko suuntaisesti suunnitteilla noin 62 metriä leveä Petäjäsoski–Nuojunkangas 400+110 kV:n voimajohtohanke. Lähimmät tuulivoimahankkeet ovat Hevosselän ja Pitkämaan tuulivoimahankkeet Tervolassa yli 15 km länteen. Lähin aurinkovoimahanke on Ruonasuon tuuli- ja aurinkovoimahanke yli 19 kilometriä Hiilinevan aurinkovoimala-alueesta etelään.

Vaikutusten luonne

Hankkeesta vastaava on esittänyt tietoja vaikutuksista yhdyskuntarakenteeseen, maankäyttöön, maisemaan, kulttuuriympäristöön, maa- ja kallioperään, vesistökuormitukseen, kasvillisuuteen, linnustoon, eläimistöön, Natura 2000 -alueisiin, poronhoitoon, liikenteeseen, meluun, ilmastoon, ihmisten terveydelle, kemikaaliriskistä ja yhteisvaikutuksista.

Hankkeen rakennusvaiheessa maanpintaa rikotaan ja suojaava kasvillisuus osin poistuu, jolloin valumavesiin huuhtoutuvan kiintoaineksen, ravinteiden ja humusaineen määrä lisääntyy. Mineraalimaahan saakka ulottuvat kaivuutyöt aiheuttavat myös epäorgaanisia kiintoainespäästöjä. Ravinnepäästöt aiheuttavat rehevöitymistä ja kiintoainespäästöt liettymistä. Humusaineet heikentävät valaisuolosuhteita veden alla. Rakentamisen aikaiset vesistövaikutukset voivat vastata turvetuotannon vaikutuksia.

Alueella esiintyy uhanalaista lintulajistoa ja lintudirektiivin suojelemissa lajeja. Kosteikkoalueiden mahdollisella kuivattamisella sekä puuston poistolla on haitallinen vaikutus näistä alueista riippuvaisille lintulajeille.

14.3.2025

Hankkeen rakentaminen ja toiminta vähentävät alueen soveltuvuutta linnuille, koska niille käyttökelpoinen lisääntymis-, levähdys- ja ruokailualue vähenee. Järvivaikutus, jossa vesilinnut erehtyvät pitämään aurinkopaneeleja vesialueena, eivät tutkimusten mukaan lisää merkittävästi lintujen kuolleisuutta. Aurinkopaneelien aiheuttama heijastevaikutus voi kuitenkin saada linnut luulemaan paneelialuetta vedeksi ja lisätä pyrkimyksiä koskettaa paneelin pintaa. Vedessä lisääntyvät hyönteiset voivat myös laskea muniaan paneeliin, mikä voi johtaa hyönteisten ja niitä syövien lintujen vähenemiseen alueella. Linnut voivat kuitenkin oppia varsin nopeasti, ettei aurinkopaneeli ole vettä. Alueella mahdollisesti kulkevat muuttolintuparvet liikkuvat usein samoilla seuduilla, jolloin niiden jäsenet voivat oppia muistamaan alueen. On kuitenkin mahdollista, että yksittäiset muuttajat erehtyvät aurinkovoimala-alueen luonteesta. Sähkön siirto voi voimajohtoreitillä aiheuttaa linnustolle haittaa törmäysriskin vuoksi. Voimajohtojen luontovaikutukset arvioidaan hyvin pieniksi. Koska alustavan suunnitelman mukaan linnusto voi yhä hyödyntää alueen kosteikkoja, hankkeen vaikutukset alueen pesimälinnustoon arvioidaan korkeintaan kohtalaisiksi. Merkittävämmät aurinkopuiston vaikutukset liittyvät ruokailualueiden pienentymiseen sekä mahdolliseen järvivaikutukseen.

Aurinkovoimala-alueella tiedetään elävän viitasammakoita, mutta niiden määrästä ei ole varmuutta. Alueen mahdolliset kuivattamistoimet heikentävät viitasammakon lisääntymiselinympäristöjä. Sopivien elinympäristöjen eli kosteikkojen säilyttämisen vuoksi alue ei menetä merkitystään mahdollisena viitasammakoiden lisääntymisalueena. Hankkeen vaikutukset viitasammakkoon arvioidaan korkeintaan pieniksi.

Hanke ei vaikuta suoraan Runkauksen Natura 2000 -alueen suojeluperusteisiin. Etäisyyden ja aurinkovoimalan luonteen vuoksi hanke ei vaikuta myöskään alueen toimintaan luonnonpuistona tai linnustollisesti tärkeänä alueena. Koska aurinkovoimala-alueella on vain vähän puustoa, hankkeen rakentaminen ja toiminta eivät vaikuta Runkaus-Saariaapa-Tainijärvet FINIBA-alueen arvokkaiden metsälajien säilymiseen. Hankkeen toiminnalla ei arvioida olevan vaikutusta Simojoen Natura 2000 -alueen luontoon suunnitellun vesienhallinnan vuoksi. Aurinkovoimala-alueen ja Simojoen päähaaran välillä on usean kilometrin matka Vähä-Tainijokea pitkin. Hankkeen rakentamisen aiheuttaman mahdollisen kuormituksen Natura-alueen luontoarvoihin oletetaan jäävän suurimmillaankin pieneksi ja paikalliseksi, ja päättyvän rakentamisen jälkeen. Hankkeella ei ole vaikutuksia muihin Natura 2000- ja luonnonsuojelualueisiin tai metsälakikohteisiin.

Vaikutukset alueen ekologisiin yhteyksiin, mukaan lukien alueen hirvikantaan ja porotalouteen, arvioidaan pieniksi hankkeen toiminnan aikana. Isosydänmaan paliskunta on tuonut hankkeesta vastaavalle lausueessaan esille mm., että poronhoitoalueelta tuulivoimaa on rakennettu eniten Simoon. Paliskunnan alueella toteutuneiden hankkeiden aiheuttamat kielteiset vaikutukset ovat nähtävillä. Porojen väistäessä yhä laajenevaa voimala- ja sähköverkkorakentamista paine vapaille laitumille kasvaa ja kunkin uuden hankkeen vaikutus elinkeinoon on aina suurempi.

14.3.2025

Paliskunnassa on menetetty laajoja laidunalueita muuttuneen maankäytön myötä: aurinko- ja tuulivoimarakentaminen, liikenne- ja sähkönsiirtoinfra, kaivostoiminta. Laidunten vähentyessä, pirstoutuessa ja käytettävyyden heiketessä porojen laidunnuspaine lisääntyy muilla alueilla ja laitumet kuluvat epätasaisesti. Tämä voi johtaa siihen, että porojen teurastuotto ja teuraspainot alenevat ja porotalouden tulo pienenee. Poroja voidaan joutua ottamaan lisäruokinnan piiriin entistä aiemmin, jos ne pyrkivät lähtemään normaaleilta laidunalueiltaan pois tai jos ne eivät saa tarpeeksi ravintoa kuluneilta laidunalueilta. Aikaistunut lisäruokinta tarkoittaa lisäkustannuksia ja elinkeinon kannattavuuden heikkenemistä edelleen. Latva-aavan ja Lyypäkin alueille suunnitellut aurinko- ja tuulivoimahankkeet sähkönsiirtolinjoinen ja sähköasemineen tulevat aiheuttamaan merkittävää haittaa Isosydänmaan paliskunnan poronhoidolle.

Aurinkovoimapuiston rakentaminen alueelle voi edistää eroosiota sekä pölyn ja pienhiukkasten määrän lisääntymistä alailmakehässä erityisesti rakentamisvaiheessa maanpinnan muokkaamisen vuoksi. Maaperän muokkaaminen voi vaikuttaa myös maaperään sitoutuneeseen hiileen. Hiilikartta-työkalun mukaan alueen hiilivarasto pienenee 640 t/ha vuoteen 2030 mennessä. Mikäli koko alue rakennetaan aurinkopuistoksi, hiilinielun pienentymisvaikutus olisi -169 472 t CO₂e vuoteen 2030 mennessä.

Hankkeella voi olla yhteisvaikutuksia Lyypäkin tuulivoimahankkeen kanssa sähköverkkojen mitoittamiseen. Usean tuuli- ja aurinkoenergiահankkeen vaikutuksista voi muodostua yhteisvaikutuksia liityntäpisteiden tai muiden solmukohtien ympäristön maankäytölle.

Toteutuessaan Lyypäkin tuulivoimahanke voi vaikuttaa heikentävästi alueen ekologiin yhteyksiin. Nämä vaikutukset voivat kuitenkin myös palautua, koska eläimet voivat tottua tuulivoimapuistoihin ja ne pääsevät kulkemaan tuulivoimamala-alueiden läpi.

Aurinkopuistoalue ei rajoita poronhoitoa alueella eikä estä porojen liikkumista. Muut suunnitteilla olevat tuulivoimahankkeet ovat niin kaukana Lyypäkin ja Hiilinevan hankealueista, ettei niillä oleteta olevan merkittävää yhteisvaikutusta alueen ekologiin yhteyksiin. Mikäli Lyypäkkiä rakennetaan yhtä aikaa Hiilinevan hankkeen kanssa, hankkeilla voi olla yhteisvaikutuksia vesistöihin.

Hankkeella ja Fingrid Oyj:n Petäjäskoski–Nuojuankangas 400 + 110 kV:n voimajohtohankkeella on pieniä yhteisvaikutuksia alueen linnustoon törmäysriskin vuoksi. Voimajohtohanke vaikuttaa kielteisesti alueen poronhoitoon, sillä voimajohto pirstoo Isosydänmaan paliskunnan poronhoitoaluetta ja sen laidunalueita. Myös rakentaminen voi vaikuttaa porojen laidunkäyttäytymiseen. Hankkeilla arvioidaan olevan pieniä yhteisvaikutuksia poronhoitoon, mikäli hankkeita rakennetaan samaan aikaan.

Lisäksi Lyypäkin tuulivoimahankkeella ja Petäjäskoski–Nuojuankangas voimajohtohankkeella voi olla hankkeen kanssa lieviä yhteisvaikutuksia alueen luonnonmaiseman kokemiseen. Yhteisvaikutuksia syntyy myös rakentamisesta johtuvasta liikenteestä ja melusta, mikäli hankkeita rakennetaan samaan aikaan.

14.3.2025

Hankkeen merkittävien haitallisten ympäristövaikutusten välttäminen ja ehkäiseminen

Hankkeesta vastaava on esittänyt hankkeen ominaisuuksiin liittyviä tietoja sekä suunniteltuja toimenpiteitä, joilla pyritään välttämään tai ehkäisemään hankkeen merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Aurinkovoimala-alue sijaitsee lähellä suunniteltua Saunakummun sähköasemaa, jolloin siihen voidaan liittyä 400 kV:n voimajohdolla, jonka pituus on noin 0,8 tai 1 km. Voimajohto sijoitetaan joko tulevan Fingrid Oyj:n Petäjäskoski–Nuojuankangas 400 + 110 kV:n voimajohdon rinnalle tai sen lähetyville omaan johtokäytävään. Tästä syystä hankkeen kokoon nähden lintujen törmäysriskialue on pieni. Muutokset lähialueen maisemassa ovat pieniä. Tulevan voimajohdon rinnalle sijoitettuna voimajohdolla on pienempi tilantarve verrattuna siihen, että johto on omassa maastokäytävässä.

Hankesuunnitelman täydennyksen mukaan alueelle aiemmin perustettuja kosteikkoja ei tulla tyhjentämään, eikä pohjapatoja tulla purkamaan. Tällöin vesilintulajeille jää levähdys- ja ruokailualueita hankealueelle. Myös alueella esiintyvät viitasammakot hyötyvät kosteikkojen säästämisestä, sillä ne käyttävä kosteikkoja ja niitä reunustavien niittyrintojen lisääntymisalueina. Hankkeesta vastaavan mukaan kosteikkojen pinta-ala säilyy, vaikka alue rakennettaisiin aurinkovoimalakäyttöön ja kosteikkojen laatu viitasammakon elinympäristönä säilyy alueella vähintään nykytilaa vastaavana. Lisäksi alueella olemassa olevat, umpeen kasvaneet ojat kunnostetaan avo-ojiksi, ja tiestön reunaan rakennetaan uusia ojia, jolloin viitasammakoille suotuisien elinympäristöjen määrä lisääntyy. Kosteikkojen säästämisellä voidaan myös ehkäistä alueen mahdollisten happamien sulfaattimaiden hapettuminen ja estää tästä johtuva ympäristön pilaantumisriski.

Koska hankkeesta voi aiheutua kiintoaines-, ravinne- ja humusaineista haitallisia vaikutuksia vesistöille, alueella tarvitaan vesiensuojelutoimenpiteitä. Voimala-alueet jaetaan tierakenteilla lohkoihin, joista vedet johdetaan säätöpatojen kautta pois, mikä hidastaa hulevesien virtausta ja pidättää kiintoainesta voimala-alueella. Hankkeen tarvitsema alueen kuivatus- ja vesienkäsittelytarve on ojien tukkiminen rakennettavalla alueella. Rakennettavalla alueella kaivetaan lisäksi uomia. Kuivatusvesi ohjataan alueella oleville kosteikoille. Kosteikkosuunnitelmassa esitettyjä valtoja käytetään veden ohjaamiseen. Alueelle laaditaan myöhemmässä vaiheessa ojitussuunnitelma, minkä lisäksi alueelle on laadittu hulevesiselvitys, jossa vesien hallinta otetaan huomioon. Hulevesiä voidaan tarvittaessa käsitellä allasrakenteilla.

Isosydänmaan paliskunnan kanssa pyritään tekemään sopimus, jossa sovitaan mm. siitä, että porotokkien kulku hankealueen läpi mm. huoltoteitä pitkin mahdollistetaan jättämällä alue aitaamatta. Aurinkopuiston aitaamista koskeva päätös on tehty siten, että paneelikenttiä ei aidata kustannussyistä sekä porojen laidunalueen ja muiden luonnonvaraisten eläinten elinalueiden osittaisen säilymisen tukemiseksi. Sähköasema-

14.3.2025

alue aidataan. Paneelientillä ei ole avoimia sähköisiä osia, minkä vuoksi aluetta ei tarvitse sähköturvallisuuden näkökulmasta erikseen aidata.

Pölyämistä voidaan vähentää kastelemalla pölyäviä materiaaleja. Maaperän muokkaaminen voi vaikuttaa myös maaperään sitoutuneeseen hiileen, ja siksi alueen maaperään pyritään rakentamisvaiheessa kajoamaan mahdollisimman vähän. Myös mitä pienempi toteutusalue on, sitä vähemmän hiilinielut pienenevät. Tieverkko toteutetaan tarvittavilta osin geoverkkorakenteilla, jolloin tiestön kantavuus saavutetaan ilman merkittäviä massanvaihtoja.

Muuntamoihin ja akkuihin liittyy tulipalo- ja kemikaalivuotoriskejä. Tulipaloriski huomioidaan suunnittelussa ja alue varustetaan alkusammutuskalustolla sekä osittain palonilmaisulaitteistolla ja automaattisilla sammutuslaitteistoilla. Pelastusviranomaisen kanssa laaditaan pelastussuunnitelma. Huoltotoimenpiteet toteutetaan pääosin ilman kemikaaleja. Jos kuitenkin kemikaaleja tarvitaan, käytetään ensisijaisesti biohajoavia aineita. Rakentamisvaiheessa on olemassa pieni riski öljy- ja hydraulikkavuodoille, mutta toiminnan aikana alueella ei säilytetä kemikaaleja tai polttoaineita. Muuntamoissa käytettävää öljyä ei suojausten vuoksi pääse valumaan maaperään mahdollisessa häiriötilanteessa. Ruosteen- ja jäänestoaineita tai kasvillisuuden torjunta-aineita ei suunnitella käytettävän.

Asian käsittely

Kuuleminen

YVA-lain 13 §:n 1 momentin mukaan ennen ympäristövaikutusten soveltamista yksittäistapauksessa koskevan päätöksen tekemistä on arviointimenettelyn tarpeesta kuultava asianomaisia viranomaisia, ellei tämä ole ilmeisen tarpeetonta.

ELY-keskus on 18.12.2024 lähettänyt lausuntopyynnön Simon kunnalle, Lapin liitolle, Fingrid Oyj:lle, Lapin aluehallintovirastolle, Tornionlaakson museolle ja Metsähallituksen luontopalveluille. Lisäksi on pyydetty lausuntoa Fintraffic Lennonvarmistus Oy:ltä.

Simon kunta toteaa lausunnossaan (24.1.2025), että Hiilinevan aurinkovoimapuisto sijoittuu alueelle, joka on aiemmin ollut turvetuotantokäytössä. Alue ei siten ole koskematonta luontoa, vaan se on jo muuttunut ihmisen toiminnan seurauksena. Tämä vähentää hankkeen potentiaalisia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, erityisesti verrattuna tilanteeseen, jossa hanke toteutettaisiin koskemattomalle metsämaalle. Simon kunta katsoo, että Hiilinevan aurinkovoimapuisto -hankkeen toteuttaminen vanhalla turvetuotantoalueella ei todennäköisesti aiheuta merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, kuten YVA-laki edellyttää YVA-menettelyn käynnistämiseksi. Lisäksi hanke edustaa kestävästä ja ympäristöystävällistä maankäyttöä. Edellä mainitun perusteella Simon kunta suosittelee, että ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ei sovelleta Hiilinevan aurinkovoimapuisto -hankkeeseen.

Lapin liitto toteaa lausunnossaan (31.1.2025), että Simon kunnanhallitus on 26.08.2024 tekemällään päätöksellä 156 § asettanut rakennuskieltoon MRL 38 §

14.3.2025

tarkoittamalla tavalla (kiellot yleiskaavaa laadittaessa) Ruonansuon, Lyypäkin, Lakkasuon ja Leilisuon tuulivoima-alueet. Rakennuskiellot asetetaan kaavoitusprosessien keskeneräisyyden vuoksi. Kunnanhallitus voi muuttaa tai kumota rakennuskieltopäätökset, mikäli yleiskaavahanke keskeytyy tai hankealue pienenee oleellisesti.

Hankealue sijoittuu pääosin Länsi-Lapin maakuntakaavassa osoitetulle turpeenottoalueelle Latva-aapa (EOT 2541). Merkinnällä osoitetaan turvetuotantoalueita. Turvetuotantoalueen jälkikäyttöä suunniteltaessa poronhoitoalueella tulee pyrkiä turvaamaan alueen poronhoidon edellytykset. Hankealue sijoittuu osittain maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M 4508). Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös muihin tarkoituksiin. Hankealueen pohjois- ja länsipuolelle on maakuntakaavassa osoitettu moottorikelkkailureitti. Hankealueen länsipuolelle on osoitettu voimajohdon yhteystarve. Hankealueen pohjoispuolella sijaitsee luonnonsuojelualue Runkauksen luonnonpuisto (SL 4057). Hankealueen eteläpuolelle on maakuntakaavassa osoitettu turpeenottoalue Lyypäkinaapa (EOT 2540).

Länsi-Lapin maakuntakaavassa on lisäksi annettu koko maakuntakaava-aluetta koskevia suunnittelumääräyksiä muun muassa poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytöllisten toiminta- ja kehittämisedellytysten turvaamisesta sekä arvokkaiden luonnonympäristöjen huomioimisesta. Lapin liiton näkemyksen mukaan YVA-menettelyn soveltaminen Hiilinevan aurinkovoimapuistolle on perusteltua mm. eri hankkeiden poronhoitoon kohdistuvien yhteisvaikutusten vuoksi.

Tornionlaakson museo toteaa lausunnossaan (31.1.2025), että suunnittelun kohteena olevan alueen läheisyydessä ei sijaitse valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY2009) tai valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita (VAMA2021). Lähimmät maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (MAMA2016): Simojoen varren kulttuurimaisemat: Alaniemi ja Ylikärppä sekä maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö: Simojokivarren kulttuurimaisema sijaitsevat 8–15 kilometrin päässä etelässä. Lähin tunnettu rakennetun kulttuuriympäristön kohde sijaitsee reilun 2,5 kilometrin päässä idässä, Tainioella. Tornionlaakson museo katsoo, että ottaen huomioon suunnittelualueen etäisyyden maiseman tai rakennetun kulttuuriympäristön merkittävistä kohteista tai alueista sekä hankkeen luonteen, suunnitellulla Hiilinevan aurinkovoimalalla ei näyttäisi olevan vaikutuksia rakennettuun kulttuuriympäristöön tai maisema-alueisiin. Maisemavaikutukset kohdistuvat etupäässä alueen luonnonmaisemaan. Alueen suunnittelussa tulee huomioida maakuntakaavan suunnittelumääräykset ja kehittämisperiaatteet. Tornionlaakson museo toteaa, että suunnitellulla aurinkovoimahankkeen alueella tai sen läheisyydessä ei ole tunnettuja muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä, joihin hankkeella olisi vaikutuksia. Alueen arkeologisesti potentiaaliset alueet on inventoitu 2021 Lyypäkin

14.3.2025

tuulivoimapuiston ja ulkoisen sähkönsiirron inventoinnin (Keski-Pohjanmaan Arkeologia Palvelu) yhteydessä.

Tornionlaakson museo katsoo, että aurinkovoimala-alueen sijoittaminen entisille maa-aineisten ottoalueelle, etäälle tunnetuista kulttuuriympäristön vaalittavista kohteista, on maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön sekä arkeologisen kulttuuriperinnön näkökulmasta ratkaisu, joka aiheuttaa todennäköisesti hyvin vähän vaikutuksia kulttuuriympäristöön. Museon näkemyksen mukaan maisemahaittojen vähentäminen tulee huomioida ja edistää jatkosuunnittelussa. Tornionlaakson museo ei näe tarvetta ympäristövaikutusten menettelyn soveltamiseen Hiilinevan aurinkovoimahankkeessa rakennetun kulttuuriympäristön tai arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Metsähallituksen luontopalvelut toteaa vastauksessaan (13.1.2025), että Metsähallitus ei katso tarpeelliseksi soveltaa YVA-menettelyä valtion luonnonsuojelualueiden ja suojeluun varattujen kiinteistöjen sekä vastuullaan olevien, uhanalaisten lajien suojelun näkökulmasta, joten se ei lausu asiasta.

Fintraffic Lennonvarmistus Oy toteaa lausunnossaan (10.1.2025), että aurinkovoimalahankkeisiin liittyvien mahdollisten häikäisyvaikutusten arvioimiseksi Fintrafficin lennonvarmistus on pyytänyt Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilta kriteerejä, joiden perusteella ilmaliikennepalvelun tarjoajien olisi mahdollista arvioida näiden hankkeiden mahdollisten vaikutusten merkitystä ilmaliikenteelle ja lentoturvallisuudelle. Tällaisia kriteerejä ei ainakaan toistaiseksi ole määritelty viranomaisen toimesta.

Ilmailulain 158 §:n nojalla mastoa, tuulivoimalaa, nosturia, valaistus-, radio- tai muuta laitetta, rakennusta, rakennelmaa tai merkkiä ei saa asettaa, järjestää tai kohdistaa siten, että sitä voidaan erehdyksessä pitää ilmailua palvelevana laitteena tai merkinä. Rakennelma tai laite ei saa myöskään häiritä ilmailua palvelevia laitteita tai lentoliikennettä tai aiheuttaa muutoin vaaraa lentoturvallisuudelle. Ilmailulain 159 §:n nojalla toiminta, joka aiheuttaa lentoliikenteelle vaaraa tai häiritsee lentoliikenteen sujuvuutta, on kielletty.

Fintrafficin lennonvarmistus edellyttää oman arvionsa pohjaksi, että aurinkovoimalahankkeen toteuttaja on arvioinut aurinkovoimalasta lentoliikenteelle ja lentoturvallisuudelle aiheutuvaa häikäisyriskiä sekä tarvittaessa häikäisy- / riskiarvioonsa perustuen toteuttanut rakenteellisia ja muita käytettävissään olevia toimenpiteitä häikäisyriskin minimoimiseksi. Mikäli aiheutuva häikäisyriski on vähäinen, aurinkovoimalan sijoittamiselle ei ole estettä. Fintrafficin lennonvarmistus toteaa kuitenkin, että ilmaliikennepalvelun tarjoajan käytettävissä olevin keinoin ei yleensä ole mahdollista kohtuudella sovittaa ilmailuun turvallisesti ja sujuvasti pysyviä rakenteita, jotka mahdollisesti aiheuttaisivat vaaraa lentoturvallisuudelle. Mikäli toimijat raportoivat aurinkopaneelien haitoista, arvioidaan raporttien aiheellisuus. Liikenne- ja viestintävirasto voi ilmailulain 159 §:n nojalla kieltää toiminnan, rajoittaa sitä tai asettaa sille ehtoja.

14.3.2025

Hankkeesta vastaavan kuuleminen

Hankkeesta vastaava katsoo vastineessaan (14.2.2025), että ympäristövaikutusten arviointimenettely ei tunnu tässä yhteydessä tarpeelliselta. Alueen olosuhteet ja hankkeen luonne huomioiden ympäristövaikutusten arviointi ei tuo lisäarvoa, vaan se voisi viivästyttää hankkeen etenemistä ja kuormittaa kaikkia mukana olevia tahoja ilman merkittävää hyötyä.

Porohoidon kannalta alue on tällä hetkellä erittäin huonosti hyödynnettävissä. Alueen vettyminen on rajoittanut sen käyttömahdollisuuksia, sillä noin kolmasosa alueesta on vettynyt, mikä heikentää huomattavasti porotalouden toimintaedellytyksiä. Tällöin alue ei ole porojen laiduntamiseen soveltuva, eikä se tarjoa riittävästi ravintoa. Alueen maaperän kosteuden lisäksi myös kasvillisuuden laatu ja määrä eivät täytä porojen ravinnon tarpeita, mikä tekee siitä epäedullisen alueen porotalouden kannalta. Eli hanke ei huononna porotaloutta millään tavalla.

14.3.2025

Suhde muihin menettelyihin

ELY-keskus toteaa, että valtaosalla aurinkovoimala-aluetta on vireillä toisen hankkeesta vastaavan, Metsähallituksen, suunnittelema Lyypäkin tuulivoimapuiston osayleiskaava. Simon kunta on asettanut yleiskaavan valmisteluaineiston nähtäville 27.2.-31.3.2025. Nähtävillä olevan tuulivoimaosayleiskaavan valmisteluaineiston perusteella Hiilinevan aurinkovoimapuistohanketta ei suunnitella Lyypäkin tuulivoimapuiston osayleiskaavassa.

ELY-keskus katsoo, että nyt esitetyn hankkeen vaikutuksia ei ole selvitetty maankäyttö- ja rakennuslain (alueidenkäyttölain) tai muun lain mukaisessa menettelyssä YVA-laissa edellytetyllä tavalla.

14.3.2025

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ratkaisu

Päätös

Hiilinevan aurinkovoimapuistoon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukaista arviointimenettelyä.

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

YVA-lain 3.1 §:n mukaan YVA-menettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioitavat hankkeet ja niiden muutokset luetaan YVA-lain liitteessä 1.

YVA-lain 3.2 §:n mukaan arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 1 momentissa tarkoitettuun muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia.

YVA-lain 3.3 §:n mukaan päätettäessä arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa on sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, otettava huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään liitteessä 2.

Hankkeen ominaisuudet

Lapin ELY-keskus toteaa, että hankealue on 265 ha, josta hankkeesta vastaavan toimittamien tietojen mukaan yhteensä 176 ha rakennetaan/hävitetään rakentamisen vuoksi. Siitä luhtamaisia niittyjä, puustoisia alueita sekä suomalaisia alueita, joita porot todennäköisesti käyttävät laidunalueinaan eniten, on hankkeesta vastaavan toimittamien tietojen mukaan valtaosa, noin 166 ha. Osa rakennettavasta alueesta poistuu pysyvästi poronhoidon laidunnuskäytöstä hankkeen infrastruktuurin rakentamisen vuoksi. Paliskunnan mukaan koko alue poistuu laidunnuskäytöstä ja voi olla mahdollista, että syntyy lisäksi myös laajempi välttämisalue porojen laidunten käytölle.

Yhteisvaikutus muiden olemassa olevien ja/tai hyväksytyjen hankkeiden kanssa

ELY-keskus toteaa, että Isosydänmaan paliskunnan eteläosassa sijaitsee useita toiminnassa olevia tuulivoima-alueita, noin 30 kilometrin päässä lounaaseen Simon kirkonkylän lähistöllä sekä rannikolla. Samalla alueella on Lyypäkin tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen mukaan rakenteilla oleva Simo Solarin aurinkopuisto (100 ha). Lisäksi paliskunnan alueella on Suhangon kaivoshanke, jota koskevat vaihemaakunta- ja yleiskaava on voimassa ja ympäristö- ja vesitalouslupa on parhaillaan käsiteltävänä Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa. ELY-keskus toteaa, että Hiilinevan hankealueen läpi sijoittuvalle alueelle on hyväksytty lunastuslupa

14.3.2025

Petäjäskoski–Nuojuankangas 400 + 110 kV:n voimajohdolle, jonka varten suunnitellaan Saunakankaan sähköasemaa. Pääosa näistä olemassa olevista ja hyväksytyistä hankkeista on samalla, Simojoen pohjoispuoleisella osalla paliskuntaa.

Lyypäkin tuulivoimahankkeen arviointiselostuksen liitteessä todetaan, että Isosydänmaan ”paliskunnan kokemuksen mukaan poronhoito on teollisen maankäytön takia siirtynyt pohjoisemmaksi siten, ettei poroja enää juurikaan laidunna Sarvisuon ja Leipiön tuulivoima-alueilla.” ELY-keskus toteaa, että Isosydänmaan paliskunnan hankkeesta vastaavalle esittämän lausunnon mukaan ”porojen väistäessä yhä laajenevaa voimala- ja sähköverkkorakentamista paine vapaille laitumille kasvaa ja kunkin uuden hankkeen vaikutus elinkeinoon on aina vain suurempi. Laajoja laidunalueita on menetetty muuttuneen maankäytön myötä: aurinko- ja tuulivoimarakentaminen, liikenne- ja sähkönsiirtoinfra, kaivostoiminta. Poronhoitoalueella eniten tuulivoimaloita on Simossa. Latva-aavan ja Lyypäkin alueille suunnitellut aurinko- ja tuulivoimahankkeet sähkönsiirtolinjoinen ja sähköasemineen tulevat aiheuttamaan merkittävää haittaa Isosydänmaan paliskunnan poronhoidolle. Muualla paliskunnan alueella toteutuneiden hankkeiden aiheuttamat kielteiset vaikutukset ovat jo nähtävillä.” Lisäksi Isosydänmaan paliskunta katsoo hankkeesta vastaavalle toimittamassa lausunnossaan, että Saunakankaan sähköasema houkuttelee lisää toimijoita Hiilinevan hankealueen lähelle.

Lapin ELY-keskus katsoo, että Hiilinevan hankkeen ominaisuuksista yhteisvaikutus olemassa olevien ja/tai hyväksytyjen hankkeiden kanssa muodostaa todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia alueen poronhoidolle.

Suunnittelussa olevat hankkeet

ELY-keskus toteaa, että Simojoen pohjoispuoleiselle alueelle suunnitellaan myös Lyypäkin ja Rahaselän tuulivoimahankkeita. Lyypäkin tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus on nähtävillä 5.2.-4.4.2025 ja Rahaselän tuulivoimahankkeen YVA-ohjelma 26.2.-27.3.2025. Lyypäkin tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on tarkennettu YVA-ohjelmassa esitettyä voimalasijoittelua. Lyypäkin arviointiselostuksen mukaan hankkeen lopulliseen voimalasijoitteluun on erityisesti vaikuttanut poronhoito: ”Erityistä huomiota sijoittelussa on kiinnitetty poronhoitoelinkeinon toimintaedellytyksiin siten, että poronhoidon kannalta keskeisemmästä hankealueen itäosasta on vetäydytty jättäen alueen itä- ja luoteisosa voimalavapaaksi.” YVA-selostuksen kaikissa vaihtoehdoissa voimalat keskittyvät Lyypäkin hankealueen etelä- ja länsiosaan, eli kauemmas Hiilinevan hankealueelta. Myös nähtävillä olevan tuulivoimaosayleiskaavan valmisteluaineiston kaavaluonnoksessa tuulivoimaloiden alueet osoitetaan kaava-alueen etelä- ja länsiosaan.

Viitasammakko

ELY-keskus toteaa, että alueella on havaittu viitasammakolle sopivia elinympäristöjä sekä viitasammakoita, vaikka niiden määrästä onkin epävarmuus. Esitettyjen

14.3.2025

suunnitelmien mukaan viitasammakolle soveltuvista elinympäristöistä tärkeimmät pyritään säästämään, jolloin alue ei menettäisi merkitystään mahdollisena viitasammakkojen lisääntymisalueena. ELY-keskus toteaa, että viitasammakko on luonnonsuojelulain (9/2023) 78 §:n mukainen tiukasti suojeltu laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty suoraan lain nojalla. ELY-keskus katsoo, että mikäli lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkoja havaitaan, tulee ne tarkemmassa suunnittelussa ensisijaisesti pyrkiä säästämään. Mikäli tällaista ratkaisua ei löydy, on viimekädessä suojelusta mahdollista myös hakea poikkeuslupaa luonnonsuojelulain 83 §:n mukaisesti.

ELY-keskus toteaa, että nähtävillä olevan Lyypäkin tuulivoimaosayleiskaavan valmisteluaineiston laatimisen yhteydessä on toteutettu viitasammakkoselvitys. Tuulivoimaosayleiskaavaluonnoksessa on Hiilinevan aurinkovoima-alueelle osoitettu luo-1b-merkinnällä kaksi luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeää kohdetta; luontodirektiivin liite IV(a) lajin, viitasammakon, potentiaalinen lisääntymis- ja levähdyspaikka, jonka hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (LSL 78 §). Kaavamääräyksen mukaan kohteen ominaispiirteet tulee säilyttää. Alueella kielletään rantapuuston raivaukset tai rantapenkereen muutostyöt.

Hankkeen sijainti

YVA-lain liitteen 2 mukaan hankkeen vaikutusalueella olevan ympäristön herkkyyttä on tarkasteltava ottaen huomioon erityisesti muun muassa nykyinen ja hyväksytyjen kaavojen mukainen maankäyttö.

Nykyinen maankäyttö

Lapin ELY-keskus toteaa, että hankkeesta vastaavan toimittamien asiakirjojen mukaan hankealue on Isosydänmaan paliskunnan keskeistä kevät- ja kesälaidunta. Aurinkovoimala-alue on osa vasoma-aluetta sekä syys- ja talvilaidunta. Paliskunnan hankkeesta vastaavalle 9.8.2024 toimittaman lausunnon mukaan ”Hiilinevan aurinkovoimapuistoalue on suunniteltu rakennettavaksi Isosydänmaan paliskunnan keskeisille kevät- ja kesälaidunalueille Runkauksen luonnonpuiston läheisyyteen.” Paliskunnan täydentävän lausunnon (28.10.2024) mukaan hankealueen merkitys poronhoidolle on tärkeä. ”Keväällä porot menevät alueelle ja ympäristöön vasomaan, kesällä porot syövät alueella ja pitävät räkkää, syksyn ja talvella laiduntavat siellä ja lähiympäristössä.”

Lapin ELY-keskus toteaa, että yhteysviranomaiselle Lyypäkin tuulivoimahankkeen YVA-selostuksen liitteenä toimitetussa arviointiraportissa esitetyn vuosien 2021–2023 GPS-panta-aineiston analyysin mukaan Isosydänmaan paliskunnan Simojoen pohjoispuolen tokkakunnan porot käyttävät laidunkiertoreittinään pääosin Hiilinevan hankealuetta kevätlaidunkierton aikana siirtyessään talvilaitumilta vasoma-alueilleen. Porojen paikannuspisteitä sijoittuu vasoma-aikana Hiilinevan aurinkovoimala-alueelle ja sen ympäristöön, mutta vasoma-aikaisista paikannuksista pääosa painottuu aurinkovoimala-alueen pohjoispuolelle, Runkauksen luonnonpuistoon. Paikannuspisteiden mukaan

14.3.2025

vaatimet ovat käyttäneet huomattavan paljon Hiilinevan aurinkovoimala-aluetta pienten vassojen kanssa kesälaiduntamiseen kesä-elokuussa. Aurinkovoimala-alueelle sijoittuu kartan mukaan tuhansia paikannuspisteitä. Syyslaidunkierton aikana alueen porojen kulku ja laiduntaminen levittäytyy laajemmalle Hiilinevan hankealueen länsipuolelle, mutta pieneltä osin myös aurinkovoimala-alueelle. Talvilaidunnuksen paikannuspisteitä ei esitetä, mutta arviointiraportin mukaan suurin osa poroista on tuolloin lisäruokinnan piirissä.

ELY-keskus toteaa, että Lypäkin tuulivoimahankkeen arviointiselostuksen liitteessä esitetyn paliskunnan TOKAT-paikkatietoaineiston mukaan Hiilinevan hankealue on kevätlaidunalue. Hankealue lähiympäristöineen Runkauksen luonnonpuiston eteläosaa myöten on rajattu parhaaksi kesälaidunalueeksi ja laajempi alue hankealueella ja sen ympäristössä on parasta talvilaidunalue. Lypäkin arviointiselostuksen liitteen mukaan paliskunnassa on poroerotuksia ja kesämerkintää varten suurimmaksi osaksi käytössä siirtoaidat. Siirtoaita kootaan vakiintuneeseen paikkaan, johon porot kokoontuvat luontaisesti. Kiinteitä erotusaitoja paliskunnassa on vain neljä. ELY-keskus toteaa, että kartan perusteella kiinteät erotusaitapaikat sijoittuvat kauemmas, ja niistä lähimmätkin 16–17 km päähän Hiilinevan hankealueesta. Hiilinevan hankealueen etelä- ja länsipuolelle sijoittuu Lypäkin arviointiselostuksen liitteen mukaan neljä siirtoaitapaikkaa, joista lähimmät ovat noin 200–300 m päässä Hiilinevan aurinkovoimala-alueen reunasta ja kauimmaisina noin 2,5 km päässä alueesta Lypäkin entisellä turvetuotantoalueella. Kartan perusteella ELY-keskus toteaa, että tässä paliskunnan osassa ei ole muita siirtoaitapaikkoja kuin nämä neljä ja seuraavaksi lähimmät sijoittuvat yli 10 km päähän Tainiojen itäpuolelle. Lypäkin arviointiselostuksen liitteen mukaan näissä Hiilinevan hankealueen ympäristön aidoissa merkitään kesällä neljäsosa paliskunnan vassoista. Lypäkin arviointiselostuksen liitteen mukaan poroja kerätään jonkin verran syyserotuksiin Lypäkin tuulivoimahankkeen alueelta ja kuljetetaan kauemmas erotusaitoihin. Arviointiselostuksen liitteen mukaan paliskunta on kuitenkin suunnitellut kiinteän erotusaidan rakentamista Hataralehdon alueelle Latva-aavan luoteispuolelle, koska alueen merkitys porojen syys- ja talvilaidunalueina on viime aikoina kasvanut. ELY-keskus toteaa, että kartan perusteella kyseistä aitapaikkaa suunnitellaan alle kilometrin päähän Hiilinevan hankealueesta. Paliskunta on Lypäkin tuulivoimahankkeen arviointiselostuksen liitteen mukaan arvioinut, että laidunnus tulee alueella lisääntymään tulevaisuudessa entisestään ja porojen käsittelymäärät kasvamaan. Tähän on syynä se, että alueella porojaan laiduntavien poromiesten poromäärät ovat lisääntyneet ja että paliskunnan etelä- ja länsiosaan rakennettujen ja rakenteilla olevien tuulivoima-alueiden porot ovat siirtyneet alueelle.

ELY-keskus toteaa edellä kuvattuun viitaten, että Hiilinevan aurinkovoimahankkeen alueen merkitys laidunkiertoreittinä, kesälaitumena ja vasoma-alueena on paliskunnan poronhoidolle suuri. ELY-keskus katsoo, että hankkeen ja sen vaikutusalueen sijainti poronhoidolle tärkeällä alueella ja poronhoidollisesti häiriöherkällä alueella eli porojen kevätlaidunkiertoreitillä, vasoma-ajan ja kesän laidunalueella ja paliskunnan toiminta-alueella aiheuttaa hankealueen nykyiselle maankäytölle ympäristön herkkyyden, minkä

14.3.2025

seurauksena hankkeesta aiheutuu todennäköisesti merkittäviä YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon hankkeiden vaikutuksiin verrattavia ympäristövaikutuksia.

Hyväksyttyjen kaavojen mukainen maankäyttö

YVA-lain liitteen 2 mukaan hankkeen vaikutusalueella olevan ympäristön herkkyyttä on tarkasteltava ottaen huomioon erityisesti hyväksyttyjen kaavojen mukainen maankäyttö.

Hanke sijaitsee Länsi-Lapin maakuntakaavassa pääosin turpeenottoalueella ja pieneltä osin maa- ja metsätalousvaltaisella alueella. Länsi-Lapin maakuntakaavassa turpeenottoaluetta koskee kaavamääräys, jonka mukaan jälkikäytössä tulee pyrkiä turvaamaan poronhoidon edellytykset. Länsi-Lapin maakuntakaavan suunnittelumääräys kuuluu: "Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueidenkäyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet. Valtion maiden osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa."

ELY-keskus toteaa, että turvetuotanto on hankealueella päättynyt. Alueidenkäyttölain (AKL 132/1999) 32 §:n mukaan viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista. Lapin ELY-keskus katsoo, että hankkeesta aiheutuu todennäköisesti merkittäviä hankeluettelon hankkeisiin verrattavia vaikutuksia, jotka eivät edistä maakuntakaavan toteuttamista ja voivat lisäksi vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista.

ELY-keskus katsoo, että Länsi-Lapin maakuntakaavan turpeenottoalueen jälkikäytöstä aurinkovoiman tuotantoon muodostuu erityistä ympäristön herkkyyttä, jonka perusteella hankkeesta aiheutuu todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia hyväksytyn kaavan mukaiselle maankäytölle.

Vaikutusten luonne

Lyypäkin tuulivoimapuiston YVA-selostuksen liitteen mukaan Hiilinevan hanke rakennetaan tämän paliskunnan osan alueen porojen tärkeimmälle kevätlaidunkiertoreitille. ELY-keskus katsoo, että toteutuessaan hanke muodostaisi esteen alueen kautta hankealueen pohjoispuolelle pyrkiville poroille. ELY-keskus toteaa, että kevätlaidunkierron aikaan porot valmistautuvat vasomaan ja ovat erityisen herkkiä ihmistoiminnasta aiheutuvalle häiriölle.

ELY-keskus katsoo, että aurinkovoima-alueella poistuu käytöstä pysyvästi tai vähintään pitkäkestoisesti paliskunnan tärkeiksi määrittelemiä kesä- ja kevätlaitumia tiestön, sähköaseman, akuston ja aurinkopaneeleiden alle. Osa alueen kasvillisuudesta tuhoutuu rakentamisen aikaisen toiminnan vuoksi. ELY-keskus toteaa, että vähenevistä laidunresursseista aiheutuu jäljelle jäävien alueiden kulumista, mikä paliskunnan mukaan vaikuttaa porojen kuntoon, porojen teurastuottoon ja porotalouden tuotto

14.3.2025

alentuu. Poroja voidaan joutua ottamaan lisäruokinnan piiriin entistä aiemmin, jos ne pyrkivät lähtemään normaaleilta laidunalueiltaan pois tai jos ne eivät saa tarpeeksi ravintoa kuluneilta laidunalueilta. Aikaistunut lisäruokinta tarkoittaa lisäkustannuksia ja elinkeinon kannattavuuden heikkenemistä edelleen.

ELY-keskus toteaa, että aurinkovoimala-alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee useita kohteita, joihin paliskunta on tavannut sijoittaa siirtoaidan vasanmerkkintöitä varten. ELY-keskus katsoo, että Hiilinevan hanke todennäköisesti haittaa poronhoitotöiden toteuttamista alueella, mikäli aurinkovoimala-alue muodostaa esteen, jonka vuoksi poroja ei voida koota ja kuljettaa aitaan tai mikäli porot eivät enää kokoonnu vakiintuneille laidunalueille poronhoitotöiden aikaan. ELY-keskus toteaa, että tämä johtaa poronhoitotöiden uudelleen järjestämisen tarpeeseen ja lisää paliskunnan työmäärää ja poronhoitotöiden kustannuksia.

Edellä hankkeen ominaisuuksiin esitettyyn viitaten Lapin ELY-keskus katsoo, että Hiilinevan aurinkovoimapuisto lisää yhdessä toiminnassa olevien ja/tai hyväksytyjen hankkeiden kanssa todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia Isosydänmaan paliskunnan poronhoitoon.

Lapin ELY-keskus katsoo, että hankkeen vaikutukset poronhoitoon ovat monitahoisia. Aurinkopaneelien rakentamisen vuoksi porolaitumia poistuu pysyvästi tai vähintään pitkäkestoisesti paliskunnan käytöstä. Tästä voi seurata paliskunnan kustannusten nousu ja tulojen aleneminen. Aurinkovoima-alue muodostaa esteen kevätlaidunkiertoreitille. Hankkeen vaikutuksesta aiheutuu muutoksia poronhoitotyöhön, mikä voi tarkoittaa poronhoidon uudelleen järjestämistä ja sen lisääntyviä kustannuksia paliskunnalle. Lapin ELY-keskus katsoo lisäksi, että hankkeesta aiheutuisi Isosydänmaan poronhoidolle merkittäviä haitallisia yhteisvaikutuksia olemassa olevien ja/tai hyväksytyjen hankkeiden kanssa. Näin ollen Lapin ELY-keskus katsoo, että ottaen huomioon hankkeen ominaisuudet, sijainti sekä vaikutusten luonne hanke todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen merkittäviä vaikutuksia, jotka ovat rinnastettavissa YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon hankkeiden vaikutuksiin.

Suhde EU:n YVA-direktiivin liitteessä II lueteltuihin hankkeisiin

YVA-lain liitteen 2 kohdan 4 mukaan yksittäistapauksia koskevassa harkinnassa tulee huomioida kuuluminen YVA-direktiivin 2011/52/EU liitteen II lueteltuihin hankkeisiin. Hankeluettelon kohdassa 3a) mainitaan sähkön teolliset tuotantolaitokset (muut kuin hankeluettelossa mainitut). ELY-keskus toteaa, että Hiilinevan teollisen mittakaavan aurinkovoimahanke on direktiivin tarkoittama sähköä tuottava teollinen energiantuotantolaitos, jolloin se edellyttää YVA-lain mukaista arviointimenettelyä, mikäli se laajuudeltaan ja laadultaan on verrattavissa YVA-lain hankeluettelon hankkeisiin.

14.3.2025

Haittojen välttämisen- ja ehkäisemistoimenpiteet

ELY-keskukselle toimitettujen tietojen mukaan hankkeesta vastaava ei suunnittele aurinkovoimala-alueen aitaamista. Sähköaseman alue aidataan. Paliskunta katsoo, että koko aurinkovoimala-alue tulee aidata. ELY-keskus katsoo, että haittojen välttämiseksi ja ehkäisemiseksi mahdollista aitaamistarvetta tulee tarkastella.

Yhteenveto

Saatujen selvitysten perusteella ELY-keskus katsoo, että hanke todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan YVA-lain 3 §:ssä tarkoitettuja merkittäviä ympäristövaikutuksia, jotka ovat rinnastettavia YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon hankkeiden vaikutuksiin. Ottaen huomioon hankkeen ominaisuudet, sijainti sekä vaikutusten luonne hanke todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen merkittäviä ympäristövaikutuksia etenkin huomioiden vaikutusalueella olevan ympäristön herkkyyks ja siinä erityisesti nykyinen maankäyttö poronhoitoon.

Lapin ELY-keskus katsoo, että hankkeesta vastaava ei ole esittänyt sellaisia merkittävien haitallisten ympäristövaikutusten välttämisen- tai ehkäisymitoimia, että arviointimenettelyn aiheuttavat vaikutukset poistuisivat.

Sovelletut oikeusohjeet

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017)

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017)

Hallintolaki (434/2003)

Muutoksenhaku

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätös julkaistaan sähköisesti ympäristöhallinnon verkkosivuilla <https://www.ymparisto.fi/fi/osallistu-ja-vaikuta/ymparistovaikutusten-arviointi/hankkeiden-ymparistovaikutusten-arviointimenettely-yva/yva-paatokset/yva-paatokset-lappi>.

Päätöstä koskeva kuulutus on nähtävillä kunnan ja Lapin ELY-keskuksen sähköisellä ilmoitustauluilla 30 päivän ajan. Mitä julkisista kuulutuksista annettu laissa säädetään kuulutusten panemisesta ilmoitustaululle, sovelletaan kuulutuksen julkaisemiseen sähköisesti kunnan internetsivuilla (YVAL 13 § 2 mom).

Asiakirjan hyväksyminen

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Marja Anttonen ja ratkaissut johtaja Timo Jokelainen. Merkintä hyväksynnästä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

14.3.2025

Liitteet

Valitusosoitus

Jakelu

Hankkeesta vastaavan edustaja CFE Finland Oy saantitodistuksin

Tiedoksi

Simon kunta
Lapin liitto
Fingrid Oyj
Tornionlaakson museo
Metsähallitus, luontopalvelut
Fintraffic Lennonvarmistus Oyj

Tämä asiakirja LAPELY/3868/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/3868/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Jokelainen Timo 14.03.2025 14:52

Esittelijä Anttonen Marja 14.03.2025 14:45